

Tygodnik Gospodarczy

Amnestia a przestępstwa skarbowe

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr 20 ukazała się ustawa z dnia 22 lutego 1947 r. o amnestii, którą m. in. objęci zostali sprawcy i uczestnicy występów i wykroczeń skarbowych oraz przestępstw podatkowych.

Postanowienia ustawy dotyczące omawianych przestępstw są bardzo zwięzłe, niemniej jednak wymagają one szerszego wyjaśnienia dla tych zainteresowanych, którzy chcą i mają możliwość skorzystania z dobrodziejstw amnestii.

Ustawa o amnestii w uzasadnieniu swym stanowi, iż celem upamiętnienia otwarcia Sejmu Ustawodawczego, w dniu 19 stycznia 1947 r. i wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej oraz celem umożliwienia wszystkim obywatelom wzięcia udziału w odbudowie Polski — udziela się sprawcom i uczestnikom przestępstw, popełnionych w kraju lub za granicą przed dniem 5 lutego 1947 r. amnestii na zasadach, określonych w ustawie.

1. Występki należące do właściwości sądów powszechnych

Art. 3 ustawy — w przepisach poprzedzających postanowienia o występach i wykroczeniach skarbowych oraz przestępstwach podatkowych — stanowi, iż „puszcza się w niepamięć i przebacza występki, za które ustawa przewiduje niezależnie od kar dodatkowych karę pozbawienia wolności do lat 2-ech lub grzywny albo obie te kary łącznie”.

Idzie tu niewątpliwie o tę grupę przestępstw, które należą do właściwości sądów powszechnych nie zaś do właściwości władz administracyjnych.

Przepis ten miałby zatem zastosowanie m. in. również do przestępstw przewidzianych w art. 21 ustawy z dnia 29 maja 1920 r. w przedmiocie zmiany przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn oraz w art. 39 ust. 3 i w art. 40 ustawy o opłatach stemplowych. Przestępstwa te należą do wyłącznego orzecznictwa sądów powszechnych i za przestępstwa te przepisy przewidują karę grzywny lub karę pieniężną, a wysokość tych kar uzależniona jest od wielokrotności uszczuplonego podatku lub opłaty, przy czym w razie zamiary tych kar na karę pozbawienia wolności, ta ostatnia nie przewyższa lat 2-ech.

Przestępstwa te więc w myśl rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 11 lipca 1932 r. o wprowadzeniu kodeksu karnego

stanowią występki, należący do orzecznictwa sądów powszechnych, za które grozi kara pozbawienia wolności do lat 2-ech lub kara grzywny, a zatem podlegają amnestii.

2. Występki skarbowe i przestępstwa podatkowe.

Na podstawie wspomnianego art. ustawy: „puszcza się w niepamięć i przebacza występki skarbowe i przestępstwa podatkowe, za które ustawa przewiduje karę pozbawienia wolności do 6-ciu miesięcy lub grzywnę nie wyższą niż 50.000,— zł albo obie te kary łącznie.”

Przepis ten traktuje wyłącznie o takich występach skarbowych, za które ustawa „przewiduje”:

- a) karę grzywny wolności do 6-ciu miesięcy lub
  - b) karę grzywny, lecz do wysokości 50.000,— tzn. kwoty wyraźnie oznaczonej w ustawie albo obie te kary łącznie.
- Wynika z tego, iż przepisem tym nie mogą być objęte:
- a) kara grzywny pod postacią wielokrotności uszczuplonej lub narażonej na uszczuplenie należności skarbowej albo
  - b) obok kary grzywny w wyraźnie oznaczonej w ustawie kwocie, także kara pozbawienia wolności powyżej 6-ciu miesięcy, chociażby nawet przewidziana w tym przypadku kara grzywny nie była wyższą niż 50.000,— zł.

Z zastosowania w omawianym postanowieniu ustawy określenia: „przewiduje” wynika, iż przepis ten ma zastosowanie jedynie do przestępstw zagrożonych karą pozbawienia wolności do 6-ciu miesięcy lub karą grzywny nie wyższą niż 50.000,— zł. Oznacza to, iż o zastosowaniu przepisu decyduje nie faktyczny rozmiar orzeczonej kary, lecz rozmiar kary zagrożony za dane przestępstwo: np. orzeczono karę grzywny w wysokości 40.000,— zł za przestępstwo zagrożone przez ustawę karą grzywny do 100.000 złotych — przepis amnestyjny nie ma zastosowania.

Wyliczając przestępstwa podatkowe zagrożone kwotą wyraźnie oznaczoną w ustawie, wypadła zaznaczyć, iż pod omawiany przepis będą na ogół podpadły następujące przestępstwa podatkowe, wymienione w Ordynacji Podatkowej:

- 1. — art. 181: Kto, będąc obowiązany do potrącania lub inkasowania podatku na rzecz Skarbu Państwa, nie wpłaci do kasy urzędu skarbowego sum potrąconych lub zainkasowanych, podlega karze grzywny do 50.000,— zł lub karze aresztu do 6 miesięcy, albo obu tym karom łącznie.

W tym numerze:

Amnestia a przestępstwa skarbowe — Zasady opodatkowania w r. 1947 przedsiębiorstw państwowych — Wyjaśnienia w sprawach skarbowych — Poradnik księgowego — Wyjaśnienia w sprawach księgowych — Umowy małżeńskie według nowego prawa małżeńskiego majątkowego.

Uwaga Kupcy!
MIĘDZYNARODOWE TARGI POZNAŃSKIE 26. IV. — 4. V. 47 r.
to miejsce poszerzenia kontaktów handlowych

2. — art. 182: Kto prowadząc księgi handlowe lub gospodarcze, odmówił okazania ich, — podlega karze grzywny do 30.000,— zł.

3. — art. 183: Kto nie dopuszcza do przeprowadzenia oględzin lokalnych lub lustracji przedsiębiorstw... podlega karze grzywny do 20.000,— złotych lub karze aresztu do trzech miesięcy, albo obu tym karom łącznie.

4. — art. 184: Kto, jako świadek lub biegły podał świadomie nieprawdziwe fakty, podlega karze grzywny do 50 tysięcy złotych lub aresztu do 6 miesięcy albo obu tym karom łącznie.

5. — art. 185: Kto nie uczyni zadość w wyznaczonym terminie bez dostatecznego usprawiedliwienia wezwaniu, poleceniu lub żądaniu władzy skarbowej albo nakazowi wynikającemu z ustawy... podlega karze grzywny do 5.000,— złotych.

Ponadto do grupy tej zaliczyć by należało również przestępstwa określone w art. 22 ustawy z dnia 29 maja 1920 r. o opodatkowaniu spadków i darowizn, w art. 39 ust. 1. i w art. 43 ustawy o opłatach stemplowych oraz przestępstwa określone w art. 63 i 67 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych.

Skoro bowiem przepis art. 7 § 3 ustawy o amnestii wyraźnie wspomina o przestępstwach podlegających na naruszeniu przepisów o daninach publicznych, nieobjętych ordynacją podatkową, to jakkolwiek analogicznego przepisu brak jest w art. 3 — nie można na podstawie interpretacji gramatycznej odmiennych postanowień art. 3 ustawy przyjmując, że intencją ustawodawcy było wyłączyć wymienione powyżej przestępstwa do amnestii przewidzianej w art. 3, gdy w art. 7 ustawy zastosował on amnestię do tychże przestępstw nawet w przypadkach, gdy za nie grozi kara grzywny wyższa niż określona w art. 3 ustawy.

Poza tym, zastrzeżenie przewidziane w art. 7 § 3 ustawy o amnestii, iż dotycząca amnestii stosuje się odpowiednio do przestępstw, polegających na naruszeniu przepisów o daninach publicznych, nieobjętych ordynacją podatkową, wydaje się być zbędne z uwagi na to, że ustawa o amnestii operuje określeniem: „ustawa przewiduje”, nie ogranicza się natomiast do wymienienia samej tylko ordynacji podatkowej jako wyłącznego zbioru norm traktujących o omawianych przestępstwach.

W przypadkach, w których postępowanie karne zostało już przez władze skarbowe wszczęte, orzeczenia karnego jednak jeszcze nie wydano, należy wszczęte postępowanie umorzyć.

Władza skarbową obowiązana jest powiadomić osobę, w stosunku do której wszczęto postępowanie karne, o umorzeniu postępowania zaopatrując zawiadomienie to odpowiednim objaśnieniem o prawie żądania w terminie miesięcznym przeprowadzenia postępowania.

Ustawa o amnestii nie przewiduje — tak jak to czynił dekret z dnia 2 sierpnia 1945 r. o amnestii — iż omawiany termin miesięczny jest zawity; termin zawity bowiem skutkował nieważnością czynności spełnionej po tym terminie.

Jakkolwiek żaden z przepisów ustawy tego wyraźnie nie określa, to jednak oświadczenie, żądające przeprowadzenia postępowania oznacza niewątpliwie zrzeczenie się do brodziejstw amnestii.

Sprawy, w których postępowania karnego zmierzającego do ustalenia występku, wykroczenia lub przestępstwa jeszcze nie wszczęto, powinny być pozostawione bez biegu.

W sprawach o występki skarbowe, i przestępstwa podatkowe, o których mowa w art. 3 ustawy, kiedy to postępowania zakończyły się prawomocnymi orzeczeniami karnymi, **zaległe** (tylko) kwoty grzywien powinny być odpisane.

We wspomnianych natomiast sprawach, kiedy to orzeczenia karne nie uprawomocniły się z powodu wniesienia od tych orzeczeń odwołań do władzy skarbowej, ta ostatnia stosując amnestię pozostawi — należy przyjąć — odwołania te bez rozpatrzenia umarzając postępowanie i odpisując nałożone grzywny.

Takie postępowanie władzy skarbowej nie znajduje wprawdzie uzasadnienia w postanowieniach ustawy o amnestii, która nie zawiera podstawy do nierozpatrywania wniesionych odwołań, jednakże znajduje swe zastosowanie we względach praktycznych i uproszczenia postępowania.

Niemniej jednak skazany może być zainteresowany w rozpoznaniu odwołania choćby np. z tego względu, iż wyznik rozpoznania może ustalić brak znamion przestępstwa.

Drugą zasadniczą grupę występków skarbowych i przestępstw podatkowych, co do których stosuje się amnestię w innym zakresie, obejmują postanowienia art. 7. ustawy:

„1. darowuje się nie wykonane w całości lub w części kary grzywny, orzeczone w rozmiarze nie powyżej 50 tysięcy złotych, oraz kary pozbawienia wolności, orzeczone w rozmiarze nie powyżej 6ciu miesięcy,

2. zmniejsza się o połowę kary grzywny orzeczone w rozmiarze powyżej 50.000,— zł oraz kary pozbawienia wolności, orzeczone w rozmiarze powyżej 6-ciu miesięcy”.

Przepis ten dotyczy występków skarbowych i przestępstw podatkowych, zagrożonych bądź karą grzywny wyższą niż 50.000,— zł bez lub w połączeniu z karą pozbawienia wolności powyżej 6-ciu miesięcy albo też karą w postaci krotkości uszczuplonego lub narażonego na uszczerpkienie podatku.

Art. 7 ustawy dotyczy tylko spraw o występki skarbowe i przestępstwa podatkowe, w których zapadły już orzeczenia karne.

Na podkreślenie zasługuje kwestia o znaczeniu zasadniczym, wynikająca z użycia przez ustawę (art. 7) słów: „W sprawach o występki skarbowe i przestępstwa podatkowe nie wymienione w art. 3 pkt. 5”. Orzeczenie karne bowiem może być — w zależności od kryteriów wyżej omawianych rozpatrywane bądź w ramach art. 3 bądź w ramach art 7 ustawy, jeżeli mianowicie nakłada grzywnę nie wyższą niż 50.000,— zł.

Jeżeli bowiem mamy do czynienia z dwoma orzeczeniami karnymi, nakładającymi np. grzywny po 30.000,— zł, przy czym za jedno przestępstwo ustawa przewiduje karę grzywny do wysokości 30.000,— zł za drugie zaś karę krotkości, to jakkolwiek orzeczone w obydwu przypadkach karę grzywny w jednakowej wysokości, jednak sprawa pierwsza rozpatrywana będzie w świetle postanowień art. 3, druga zaś art. 7 ustawy o amnestii.

W szczególności pod postanowienia art. 7 ustawy będą podpadały przestępstwa: z art. 176 ordynacji podatkowej: „Kto w zamiarze uchylenia od ustawowej powinności podatkowej... świadomie podaje lub potwierdza nieprawdziwe okoliczności... podlega karze grzywny w wysokości od jedno do dwudziestokrotnej kwoty uszczuplonego lub narażonego na uszczerpkienie podatku lub karze aresztu do sześciu miesięcy, albo obu tym karom łącznie” oraz z art. 177 ordynacji podatkowej: „Kto świadomie prowadzi nierzetelne księgi handlowe lub gospodarcze, podlega karze grzywny w wysokości od jedno do dwudziestokrotnej kwoty uszczuplonego lub narażonego na uszczerpkienie podatku lub aresztu do sześciu miesięcy albo obu tym karom łącznie”.

Jakkolwiek przepis art. 7 ustawy stanowiący o zmniejszeniu o połowę kary grzywny orzeczonej „w rozmiarze powyżej 50.000,— zł” nie wspomina o warunku „niewykonania w całości lub w części kary grzywny” (jak przy grzywnach orzeczonych w rozmiarze nie powyżej 50.000,— zł) to jednak są podstawy do przyjęcia, że również w tych przypadkach odpisaniu ulega tylko kwota jeszcze zaległa.

W omawianej grupie spraw w przypadkach gdy od orzeczeń karnych wniesiono odwołanie, powinny one być rozpatrzone i załatwione wydaniem orzeczenia ustalającego ewentl. karę w kwotach niższych od określonych w orzeczeniach karnych; wówczas bowiem w zależności od wysokości ustalonej w orzeczeniu na odwołanie kary, władza skarbową stosuje amnestię w rozmiarze przewidzianym bądź w art. 7 § 1 pkt. 1) bądź pkt 2).

Wreszcie należy zwrócić uwagę na postanowienia art. 18 ustawy: „Na postanowienia i zarządzenia w przedmiocie stosowania przepisów ustawy, służy zażalenie do jednej bezpośrednio wyższej instancji. W postępowaniu przed władzami administracyjnymi przepis ten stosuje się odpowiednio, przy czym zażalenie rozstrzyga ostatecznie władza bezpośrednio przełożona nad władzą zarządzającą wykonanie orzeczenia”.

Wynika z tego, iż każde postanowienie i zawiadomienie doręczone podejrzanemu, obwinionemu, lub skazanemu (zależnie od tego, z jakim stadium postępowania mamy do czynienia) w przedmiocie stosowania amnestii, powinno zawierać klauzulę określającą prawo (instancję i termin) do wniesienia zażalenia.

mgr Z. Mielcarzewicz.

Zasady opodatkowania w r. 1947 przedsiębiorstw państwowych i pod zarządem państwowym

I. Obowiązek podatkowy.

Nawiązując do artykułu mgr Z. Mielcarzewicza w Nr 10/1947 „Tygodnika” pt. „Podatek dochodowy” komunikuje my, iż w związku z przepisami art. 2 ust. (3) dekretu z dnia 8 stycznia 1946 r. o podatku dochodowym w brzmieniu dekretu z dnia 28 stycznia 1947 r. o zmianie dekretu z dnia 8 stycznia 1946 o podatku dochodowym, zgodnie z uchwałą Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 25 lutego 1947 r. wyłączone zostały na rok podatkowy 1947 z pod opodatkowania według przepisów działu IV dekretu o podatku dochodowym i pociągnięte do obowiązku podatkowego według przepisów działu II tego dekretu podległe dyrekcjom przemysłu miejscowego Ministerstwa Przemysłu przedsiębiorstwa państwowe oraz przedsiębiorstwa i majątki pozostające pod zarządem państwowym.

Wszystkie zatem pozostałe przedsiębiorstwa państwowe oraz przedsiębiorstwa i majątki pozostające pod zarządem państwowym podlegają obowiązkowi podatkowemu według przepisów działu IV a to zgodnie z przepisami art. 2 ust. (2) dekretu o podatku dochodowym w nowym brzmieniu od dnia 1 stycznia 1947 r.

II. Wysokość podatku.

Powołaną uchwałą Komitetu Ekonomicznego ustalona została na rok podatkowy 1947 stopa podatkowa dla obliczenia zaliczek na podatek dochodowy należnych od podatników podlegających obowiązkowi podatkowemu według przepisów działu IV w wysokości 25%.

W razie trudności ustalenia kwoty zysku (nadwyżki) na podstawie ksiąg należy przy obliczaniu zaliczek na podatek dochodowy w przedsiębiorstwach i majątkach podlegających opodatkowaniu według przepisów działu IV

ustalać zysk (nadwyżkę) dla celów zaliczek miesięcznych na podatek dochodowy według planów finansowo-gospodarczych rocznych bądź kwartalnych (planowanej nadwyżki), a w braku tych planów — na podstawie obrotu miesięcznego przy zastosowaniu normy zyskowości.

Prowizoryczne ustalenie wysokości miesięcznego zysku (nadwyżki) na podstawie planów finansowo-gospodarczych lub na podstawie obrotu nie wyłącza prawa do sprostowania zaliczki w trybie § 2 ust. 2 rozporządzenia ministra skarbu z dnia 20 stycznia 1946 r. w sprawie obowiązku wpłacania zaliczek na podatek dochodowy.

III. Państwowy Fundusz Inwestycyjny.

Zgodnie z wymienioną na wstępie uchwałą Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 25 lutego 1947 r. przedsiębiorstwa państwowe oraz przedsiębiorstwa i majątki pozostające pod zarządem państwowym obowiązane są w roku 1947 do wnoszenia do urzędów rewizyjnych wpłat na Państwowy Fundusz Inwestycyjny w terminie płatności zaliczek na podatek dochodowy w wysokości:

1. równej wysokości zaliczki na podatek dochodowy, jeśli idzie o podatników podlegających opodatkowaniu według przepisów działu IV;

2. 25% dochodu będącego podstawą obliczenia zaliczki na podatek dochodowy, jeśli idzie o przedsiębiorstwa państwowe oraz przedsiębiorstwa i majątki pozostające pod zarządem państwowym, podlegające opodatkowaniu według przepisów działu II.

Nieuiszczone w terminie wpłaty na Fundusz Inwestycyjny stają się zaległością i podlegają natychmiastowemu, przymusowemu ściągnięciu przez urzędy rewizyjne w trybie egzekucji administracyjnej.

Wyjaśnienia w sprawach skarbowych

Zaliczki na podatek dochodowy

A. G. — Zbiersk. Za podstawę do ustalenia wysokości zaliczki służy prowizorycznie obliczony dochód osiągnięty w miesiącu ubiegłym. Obowiązek obliczenia zaliczki ciąży na podatniku, który w określonym przez ustawę terminie powinien złożyć deklarację według ustalonego wzoru i wskazać w niej sposób obliczenia dochodu (nadwyżki z poszczególnych źródeł przychodów).

Deklaracja powinna zawierać zapewnienie, że sporządzono ją według najlepszej wiedzy i sumienia. Za świadome podanie fałszywych danych o obrocie i dochodzie wszczęte być może postępowanie karne w myśl obowiązujących w tej mierze przepisów.

Wynika z tego, iż obliczenie dochodu — aczkolwiek prowizoryczne — powinno być możliwie ściśle, tak by deklarowany dochód odpowiadał rzeczywistości.

Jest rzeczą oczywistą, iż comiesięczne, ściśle obliczenie rzeczywistego dochodu może być ze względów technicznych wręcz niewykonalne nawet u podatników prowadzących prawidłowe księgi handlowe. Z tego to względu roz-

porządzenie w sprawie obowiązku płacenia zaliczek na podatek dochodowy przewiduje, że u podatników prowadzących księgi handlowe dochód prowizoryczny może być w razie trudności(!) określony na podstawie przychodu (obrotu) wynikającego z tych ksiąg przy zastosowaniu norm szacunkowych (dochodowości).

Jako normę dochodowości można m. in. zastosować normę zyskowości, wynikającą z ksiąg handlowych za rok ubiegły, zastosowanie niższej normy dochodowości powinien podatnik uzasadnić.

Przyjęta norma dochodowości nie powinna być w zasadzie w poszczególnych miesiącach obniżana, jeżeli warunki prowadzenia przedsiębiorstwa nie uległy znaczniejszym wahanom. Celem uniknięcia nieporozumień zaleca się wysokość normy szacunkowej uzgodnić z władzą skarbową.

Podatnik, który uiścił zaliczkę od dochodu prowizorycznego, obliczonego przy zastosowaniu normy szacunkowej, uprawniony jest do obliczenia zaliczki również na podstawie bilansu okresowego i żądania zarachowania sumy nadpła-

Z dniem 1. 4. 1947 wydawać będziemy „Tygodnik Gospodarczy” łącznie z kartoteką „Tygodnika Gospodarczego” o objętości podwójnej, to jest 16 stron dotychczasowego formatu. Kartoteka omawiać będzie poszczególne zagadnienia życia gospodarczego w formie encyklopedycznej.

Prenumeratę za II kwartał 1947 w wysokości 300,— zł prosimy przekazać na konto administracji: Księgarnia Wł. Wilak — Poznań ul. Kantaka 10 — P. K. O. V-4085

Uroczystości w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu

W dniu 29 marca 1947 r. odbędzie się w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu uroczystość związana z 10-letnią prezesurą p. Stefana Kałamajskiego oraz 25-leciem pracy w Izbie p. dyr. dra Stanisława Waschki, p. Marii Wypychowej, p. Marii Kasprowiczówny, p. Józefa Kobielskiego i p. Stanisława Kotkowskiego.

Zespół redakcyjny i administracja „Tygodnika” składają jubilatowi serdeczne życzenia.

cone na poczet następnych zaliczek, jeżeli sporządzony przez niego i sprawdzony przez władzę podatkową bilans wykaże, że zaliczki pobrane przekraczają kwotę zaliczek wynikającej z tego bilansu.

W tym celu prócz okresowych bilansów netto podatnicy powinni przedłożyć bilanse brutto, spisy inwentarzowe zapasów oraz szczegółowe specyfikacje rachunków produkcji, sprzedaży, kosztów handlowych i innych rachunków wynikowych. Jeżeli jednak z bilansu okresowego wynikało, że zaliczki wymierzono w kwocie niższej od kwoty, jaka by wypadła z bilansu okresowego, służy władzy podatkowej prawo żądania dodatkowej wpłaty.

Zauważa się jednak, że jeżeli władza podatkowa stwierdzi (np. w toku przeprowadzanej lustracji — oględzin przedsiębiorstwa, kontroli ksiąg), że obliczone przez podatnika zaliczki są za niskie, służy jej prawo dokonania domiaru zaliczek przy wyszczególnieniu w decyzji sposobu ustalenia podstawy opodatkowania. Od takiego domiaru służy podatnikowi zażalenie w terminie 7 dni od daty doręczenia decyzji.

Zażalenie rokuje pomyślnie jego załatwienie tylko wówczas, gdy podatnik wykaże bezzasadność obliczenia podstawy opodatkowania, dokonanej przez władzę podatkową i należycie udowodni lub co najmniej uprawdopodobni prawdziwość i rzetelność swego obliczenia. Jeżeli podatnik udzieli władzy podatkowej prawdziwych i wyczerpujących informacji, a księgi jego prowadzone są niewadliwie i rzetelnie, wówczas nie jest możliwe, by władza podatkowa ustaliła wysokość zaliczek (dochodu) niezgodnie z rzeczywistością.

Poradnik księgowego

Zastosowanie jednolitego planu kont w żurnalu tabelarycznym

Utarło się mniemanie, że stosowanie jednolitego planu kont ma miejsce przy prowadzeniu księgowości przebitkowej i celem uporządkowania przeróżnych kont wprowadzono w tej metodzie księgowości ujednoczenie. Jeżeli na pewnym odcinku życia gospodarczego wprowadzamy pewnego rodzaju wzorce lub normalizację, to nie wybieramy z zasady jednostronnego kierunku, lecz uogólniamy do całości, by uzyskać dodatnie wyniki w szerszym zakresie działania.

Jednolity plan kont coraz to więcej praktycznie stosowany w księgowości jest właśnie normalizacją w swoistym spełnieniu zadań, by przez odpowiednie uszeregowanie kont księgi głównej umożliwić sprowadzenie liczb księgowych do tzw. wspólnego mianownika przy kalkulacji, planowaniu, statystyce, kontroli i analizie poszczególnych składników względnie ich zespołów.

Tego rodzaju podstawowe założenie stawia między innymi pytanie, czy przy prowadzeniu żurnalu tabelarycznego jest możliwe kierowanie się w układzie kont jednolitym planem kont oraz czy ewtl. jego zastosowanie przyczyni się do normalizacji w dziedzinie księgowości, szerzej mówiąc w dziedzinie rachunkowości przedsiębiorstwa. Od-

B. S. — Jarocin. Dekret o podatku dochodowym przewiduje przywilej dla podatnika-kobiety, mającej na utrzymaniu dzieci, przyznając jej w art. 21 zniżkę podatku w szerszym rozmiarze aniżeli dla podatników-mężczyzn.

Przepis o łącznym opodatkowaniu dochodów (art. 15) nakazuje jednak doliczyć do dochodu małżonka dochód drugiego małżonka sądownie nierozłączonego i w tym przypadku dokonać wymiaru na imię męża. Zdaniem Pana w przypadku, gdy dochód osiągnęła tylko żona (mąż zaś nie posiadał jakiegokolwiek dochodu) wymiar podatku powinien być dokonany na imię żony nie zaś na imię męża, gdyż dokonanie wymiaru nie imię męża pozbawiłoby podatnika zniżki podatkowej przysługującej podatnikom-kobietom.

Stosownie do postanowień § 32 rozporządzenia wykonawczego do dekretu o podatku dochodowym, przepis art. 15 o łącznym opodatkowaniu małżonków — w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1946 r. — ma zastosowanie również i w tych przypadkach, gdy dochód małżonka, do którego dolicza się dochód drugiego małżonka, nie przekracza kwoty wolnej od opodatkowania (od dnia 1 stycznia 1947 r. zł 72.000,— rocznie).

Wynika z tego, że jeżeli mąż miał chociażby minimalny własny dochód lub też służyło mu (co bywa z reguły) prawo pobierania pożytków (dochodów) ze źródeł przychodów, należących do krewnych zstępnych (dzieci), wówczas dochody żony należy doliczyć do dochodu męża i na jego imię dokonać wymiaru podatku.

W tym przypadku ulgi rodzinne przyznane być mogą oczywiście tylko w rozmiarze przysługującym podatnikom-mężczyznom.

Z przytoczonego przepisu rozporządzenia wykonawczego naszym zdaniem wynika, iż jeżeli mąż nie miał jakichkolwiek dochodów, dochód zaś osiągnęła tylko żona, to na jej imię powinien być dokonany wymiar podatku dochodowego na rok podatkowy 1946.

Inaczej przedstawia się sprawa począwszy od dnia 1 stycznia 1947, tj. od chwili wejścia w życie dekretu z dnia 28 stycznia 1947 r. o zmianie dekretu o podatku dochodowym, który art. 15 ust. (1) nadał następujące brzmienie: „Dochody małżonków opodatkowuje się łącznie. Wymiaru podatku dokonuje się na imię obojga małżonków”.

Należy wreszcie podkreślić, iż dokonanie w przedstawionych wyżej warunkach art. 15 ust. (1) dekretu (w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1946 r.) wymiaru podatku wyłącznie na imię żony nie przesądza zdecydowanie kwestii udzielenia jej tym samym ulgi z art. 21 ust. (5), gdyż pozostaje otwartą sprawą intencji ustawodawcy, który stwarzając przywilej dla podatnika-kobiety nosić by się mógł z zamiarem takiego uprzywilejowania tylko kobiety samotnej.

powieź na takie pytanie może być istotnie pozytywna pod warunkiem rozszerzenia obowiązku jednolitego planu kont na wszystkie przedsiębiorstwa, prowadzące księgi handlowe i wykorzystanie tego układu dla celów i zamierzeń prywatno- i społeczno-gospodarczych. Np. dla Urzędu Statystycznego, który między innymi liczbowo obrazuje wartość majątku gospodarczego, dochodowości poszczególnych branż w obu wypadkach z uwzględnieniem skali procentowej, nakreślone normy ułatwiłyby wybitnie pracę przygotowawczą i bieżącą, a co najważniejsze, osiągnięte wyniki byłyby silniej zbliżone do rzeczywistego stanu rzeczy.

Niewątpliwie dla mniejszych przedsiębiorstw prowadzących księgi handlowe, żurnal tabelaryczny stanowi poważne ułatwienie w dokonywaniu zapisków księgowych. Z reguły praktycy kierują się przy układzie kont w żurnalu zasadą kolejnego wpisywania kont według potencjału ich użytkowania, a więc dla przykładu na pierwszym miejscu rezerwujemy konto dla obrotów gotówkowych, a dla kont mało używanych w końcowej części żurnala. Oczywiście jest to słuszne, bowiem kierujemy się zasadą praktyczności i osiągnięcia większej wydajności w pracy. Niezależnie jednak od wprowadzenia jednolitego planu kont niekonie-

cznie musimy te udogodnienia pomijać. Istotnym celem kierowania się planem kont jest łatwość osiągnięcia końcowych liczb pewnych składników dla tych spraw, o których wyżej była mowa.

Poniższa tabelka przedstawia układ kont w żurnalu tabelarycznym 12-to i 16-to rubrykowym. Układ ten zależnie od ilości rubryk w posiadanym żurnalu można zwięzić lub rozszerzyć zależnie od potrzeb. Mamy bowiem przedsiębiorstwa, które np. nie posiadają konta bankowego, dla tych zatem takie konto jest zbędne. Gdybyśmy dalej złączyli wg cytowanego wzoru 12-kontowego rubrykę 7 i 8 w jedną całość oraz identycznie rubrykę 9 z 11, wówczas można by zastosować żurnal tabelaryczny 9-ciorubrykowy.

W każdym przedsiębiorstwie, w którym prowadzi się żurnal, nieodzowną rzeczą jest prowadzić ponadto księgi szczegółowe, do których zaliczamy przede wszystkim księgi

dłużników i wierzycieli, księgę kosztów oraz księgę amortyzacyjną stałych składników majątkowych. Te i ewtl. dalsze księgi pomocnicze, uszeregowane zgodnie z jednolitym planem kont (np. księga kosztów), tworzyć będą grupy, podgrupy itd. bezpośrednio wykazywane w metodzie przebitkowej księgowości.

Zdajemy sobie sprawę, że zalecenie przestrzegania jednolitego planu kont w układzie kont żurnala tabelarycznego spotka się tu i owdzie z odruchem negatywnego stanowiska księgowego. Jest to pozycja zawsze przejściowa, czego dowodem mogłyby być przykłady innych racjonalnych podciągnięć, do których często przejściowo z pewnym uprzedzeniem się odnoszono. Te same uwagi dotyczyły swego czasu i księgowości przebitkowej, która po dziś dzień dźierży czołowe stanowisko w dziedzinie księgowości.

mgr M. Nowicki.

Układ kont w żurnalu tabelarycznym na podstawie jednolitego planu kont.

L. p. kont żurnala	I.		II.	
	Nr. konta	Nazwa konta	Nr. konta	Nazwa konta
1.	00—06	Konta majątku stałego	00—07	Konta majątku stałego i umorzenie majątku stałego
2.	07	Umorzenie wart. majątku stałego	08	Kapitał zakładowy i rezerwy kapitał.
3.	08	Kapitał zakładowy i rezerwy kapitałowe	090	Rachunek wyników
4.	090	Rachunek wyników	099	Bilanse
5.	099	Bilanse	100	Kasa
6.	100	Kasa	103	Banki
7.	103	Banki	13, 14	Odbiorcy, dostawcy
8.	11	Weksle obce	16, 17, 18	Inne należności i zobowiązania
9.	13	Odbiorcy	2	Konta pozaoperacyjne i rozliczeniowe
10.	14	Dostawcy	35	Towary handlowe
11.	15	Akcepty	4	Konta kosztów
12.	16, 17, 18	Inne należności i zobowiązania	9	Konta sprzedaży i obrot.
13.	2	Konto pozaoperacyjne i rozliczeniowe		
14.	35	Towary handlowe		
15.	4	Konta kosztów		
16.	9	Konta sprzedaży i obrot.		

Wyjaśnienia w sprawach księgowych

A. J. — Gdynia. — Prowadzę przedsiębiorstwo — handel hurtowy — i pragnę w tym samym mieście otworzyć filię. Jakież ciążą z tego tytułu obowiązki z punktu widzenia prawnego przy otwarciu filii oraz jaką zaprowadzić księgowość?

Po myśli art. 6 pkt. 2 dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 3, poz. 23), który mówi, że „kartę rejestracyjną nabywa się na każdy należący do przedsiębiorstwa oddzielny zakład handlowy, usługowy, przemysłowy, rzemieślniczy i górniczy oraz na każdy oddzielny skład”, należy na pierwszym miejscu wykupić w odnośnym urzędzie skarbowym kartę rejestracyjną. Ponadto należy otwarcie filii zgłosić:

- a) właściwej władzy przemysłowej,
- b) w terytorialnie właściwej izbie przemysłowo-handlowej. Jeżeli centrala przedsiębiorstwa jest wpisana do rejestru handlowego, to powiększenie zakresu działalności na skutek otwarcia filii wypada również zgłosić do sądu rejestrowego.

Na temat prowadzenia księgowości filii pisaliśmy w nr. 36 Tygodnika z dnia 7 września 1946 r. (str. 285). Jeżeli zamierzamy komasować dokonane transakcje centrali i filii w jednej księdze głównej (w przedstawionej nam sprawie w żurnalu tabelarycznym), natenczas przewidzieć należy wśród kont oddzielne konta, na którym wykazywać będziemy obroty filii. Materiałem podkładowym do księgowania tych obrotów będzie dzienny raport sprawozdawczy z dokonanych obrotów, innych wpływów oraz wydatków. Niemniejszą uwagę należy zwrócić na kontrolę towarów odprowadzonych do filii z centrali celem dalszej sprzedaży.

N. L. — Kielce — Jak księgować dopłaty przedsiębiorstwa do podatku od wynagrodzeń w księgowości opartej o jednolity plan kont?

Dopłaty do podatku od wynagrodzeń, ponoszone w części lub w całości przez przedsiębiorstwo przy rocznym zarobku pracownika do zł. 100.000.— zaliczamy do ustawowych świadczeń przedsiębiorstwa, wynikających z tytułu

zatrudnienia pracowników. Zależnie od kategorii pracownika księgujemy omawianą dopłatę przedsiębiorstwa w klasie 4 jednolitego planu kont (konta kosztów), a mianowicie jeśli chodzi o pracowników fizycznych (robociznej) w grupie 41, zaś pracowników umysłowych w grupie 42, w których przewidziana jest dla tego rodzaju świadczeń oddzielna podgrupa pod nazwą „Inne świadczenia ustawowe” a mianowicie:

- a) dla świadczeń z wypłat pracowników fizycznych...414,
- b) dla świadczeń z wypłat pracowników umysłowych...424.

Zaksięgowanie w ciężar powyższych kont winno nastąpić nie w chwili przekazywania odnośnych sum pieniężnych, lecz w chwili powstania zobowiązania, tj. w chwili dokonania wypłaty za dany przepracowany okres.

Umowy małżeńskie według nowego prawa małżeńskiego majątkowego

Przed wstąpieniem w związki małżeńskie lub po zawarciu małżeństwa mogą małżonkowie zawrzeć umowę, która uregulują swoje stosunki majątkowe. Umowę małżeńską majątkową zawiera się w formie aktu notarialnego. Małżonkowie nie mogą swych stosunków majątkowych dowolnie uregulować, lecz są ograniczeni w swej umowie do wyboru jednego z czterech ustrojów majątkowych, przewidzianych przez dekret, w których to ustrojach mogą jednak wprowadzić zmiany przewidziane przez prawo.

Przez umowę małżonkowie mogą przyjąć:

1. ustrój rozdzielnosci majątkowej,
2. ustrój ogólnej wspólności majątkowej,
3. ustrój ogólnej wspólności majątkowej na wypadek śmierci,
4. ustrój wspólności dorobku.

Następnie mogą małżonkowie wprowadzić niektóre zmiany w wyżej podanych ustrojach. Omówmy poszczególne ustroje a następnie dozwolone w nich zmiany.

1. Ustrój rozdzielnosci majątkowej — W ustroju tym każdy z małżonków zachowuje swój majątek jako też zarząd, użytkowanie oraz możność rozporządzania tym majątkiem. Są to dwa odrębne majątki, którymi małżonkowie dysponują swobodnie, jak gdyby nie wstąpili w związek małżeński. Małżeństwo tu nic nie zmienia, jeśli chodzi o stosunek małżonka do jego majątku.

2. Ustrój ogólnej wspólności. — W ustroju tym będziemy mieli do czynienia z trzema majątkami, tj.: a) z majątkiem osobistym męża; b) z majątkiem osobistym żony; c) z majątkiem wspólnym. Mamy więc majątek osobisty i wspólny. Majątek osobisty pozostaje własnością każdego z małżonków i każdy z nich może nim swobodnie zarządzać i rozporządzać. Majątek wspólny stanowi współwłasność obojga małżonków. Dopóki trwa ustrój ogólnej wspólności, nie można rozporządzać udziałem w majątku wspólnym, a wierzyciele nie mogą tego udziału zajmować. Zarząd majątkiem wspólnym należy do obojga małżonków, lecz można się umówić inaczej. W pewnych wypadkach, na żądanie jednego z małżonków, sąd może odebrać drugiemu z małżonków zarząd majątku wspólnego. Do wielu czynności prawnych potrzebna jest zgoda obojga małżonków, mimo że tylko jednemu przysługuje zarząd. Brak zgody drugiego małżonka może być zastąpiony przez zezwolenie sądu. Małżonek odpowiada względem wierzycieli zarówno z majątku osobistego jak i majątku wspólnego. W wyjątkowych wypadkach, odpowiedzialność jednak ogranicza się do majątku osobistego a mianowicie, jeżeli: a) w umowie z wierzycielem ograniczył małżonek swoją odpowiedzialność tylko do tego majątku; b) zobowiązanie dotyczy majątku osobistego; c) zobowiązanie zostało zaciągnięte bez prawem wymaganej zgody drugiego z małżonków lub zastępującego ją zezwolenia sądu, chyba że wierzyciel był w dobrej wierze co do tego, że zgoda nie była potrzebna albo że została należyte wyrażona.

Zachodzi teraz pytanie, co jest majątkiem osobistym a co wspólnym. Majątkiem osobistym jest: a) majątek, któremu małżonkowie nadali taki charakter w umowie majątkowej małżeńskiej; b) majątek nabyty w zamian majątku osobistego; c) majątek osobisty z mocy prawa, tj. przedmioty potrzebne do wykonywania zawodu oraz przedmioty osobistego użytku, jak ubrania, bielizna a dalej prawa niezbywalne oraz prawa związane ściśle z osobą małżonka, jak to: prawo autorskie służące małżonkowi jako twórcy, prawo wynalazcy, roszczenia z tytułu naprawienia doznanej szkody osobistej lub zadośćuczynienia za krzywdę moralną.

Majątkiem wspólnym jest: a) wszystko to, co nie jest majątkiem osobistym małżonków. Majątek wspólny obej-

muje zarówno majątek należący do małżonków przed ustanowieniem ustroju ogólnej wspólności jak i majątek nabyty w czasie trwania ustroju; b) dochód z majątku osobistego małżonka oraz dochód z jego pracy, jeśli nie umówiono się inaczej. Czasem może być wątpliwe, co jest majątkiem osobistym a co wspólnym. W razie takiej wątpliwości majątek uważa się za wspólny.

Z chwilą uchylecia ustroju ogólnej wspólności, np. wskutek śmierci, ustala i wyodrębnia się majątek wspólny i spłaca jego obciążenia. Tą drogą uzyskuje się czysty majątek wspólny, dzieli się po połowie między małżonków lub ich spadkobierców.

3. Ustrój ogólnej wspólności majątkowej na wypadek śmierci. — Tu za życia każdy z małżonków swobodnie zarządza, użytkuje i rozporządza swym majątkiem jak przy ustroju rozdzielnosci majątkowej. W razie śmierci jednego z małżonków stosunki się zmieniają. Majątki małżonków tak osobiste jak dorobkowe łączą się w jedną całość, która staje się współwłasnością małżonków wzgl. ich spadkobierców. Śmierć tu powoduje powstanie współwłasności, gdy w ustroju rozdzielnosci majątkowej śmierć nic nie zmienia.

4. Ustrój wspólności dorobku. — W ustroju tym będziemy mieli do czynienia z trzema majątkami, tj. a) majątkiem osobistym męża; b) majątkiem osobistym żony; c) majątkiem dorobkowym, który jest majątkiem wspólnym. Mamy więc majątek osobisty i majątek dorobkowy.

Wspólny majątek, który powstaje z dorobku od chwili powstania ustroju wspólności dorobku, przypomina nam trochę ustrój ogólnej wspólności majątkowej. Różnica między tymi dwoma ustrojami dotyczy składu masy majątkowej. Przy ustroju wspólności dorobku majątkiem wspólnym jest jedynie majątek dorobkowy. Tu majątek osobisty będzie obejmował wszystko, co nie jest dorobkiem, gdy tymczasem przy systemie ogólnej wspólności majątkowej majątek osobisty z reguły tworzy małą i nieznaczną masę, o ile małżonkowie wyraźnie nie postanowili inaczej. — Z drugiej strony omawiany ustrój przypomina nam ustawowy ustrój majątkowy, gdzie również mieliśmy majątek dorobkowy, ale majątek dorobkowy, który stawał się wspólny dopiero i to jest najważniejsza różnica — z chwilą uchylecia ustroju ustawowego, np. śmierci, a nie od samego początku powstania ustroju jak przy ustroju wspólności dorobku. Nasuwa się też pytanie, co stanowi majątek osobisty a co dorobkowy. Majątek osobisty małżonka stanowią: a) majątek, jaki małżonek miał w chwili powstania ustroju ustawowego; b) majątek nabyty przez spadek, zapis, darowiznę lub los; c) majątek uzyskany wzamian dotychczasowego majątku osobistego; d) przyrost wartości majątku osobistego; e) przedmioty osobistego użytku, jak ubranie, bielizna oraz przedmioty potrzebne do wykonywania zawodu; f) prawa niezbywalne oraz prawa związane ściśle z osobą małżonka, jak to: prawo autorskie służące małżonkowi jako twórcy, prawo wynalazcy, roszczenia z tytułu naprawienia doznanej szkody osobistej lub zadośćuczynienia za krzywdę moralną. Majątek nie stanowiący majątku osobistego jest dorobkowy. W szczególności majątek dorobkowy małżonka stanowią: a) dochód z jego majątku osobistego i dorobkowego przypadły w czasie trwania ustroju ustawowego; b) dochód przypadły w tym czasie z własnej pracy i staranności małżonka; c) majątek uzyskany w zamian dotychczasowego majątku dorobkowego. W razie wątpliwości majątek uważa się za dorobkowy.

Majątek dorobkowy stanowi współwłasność małżonków. Dopóki trwa ustrój wspólności dorobku, nie można udziałem w dorobku swobodnie rozporządzać, a wierzyciele nie mogą tego udziału zajmować. Zarząd majątkiem dorob-

kowym należy do obojga małżonków z możliwością powierzenia zarządu jednemu z nich przez umowę. Majątkiem osobistym małżonkowie swobodnie zarządzają, użytkują i rozporządzają. Jeżeli umowa małżeńska powierza zarząd majątkiem dorobkowym jednemu małżonkowi lub każdemu samodzielnie, na niektóre czynności prawne potrzebna jest zgoda drugiego małżonka, a brak jej można zastąpić przez zgodę sądu. Małżonek odpowiada za długi tak majątkiem osobistym jak dorobkowym. W wyjątkowych wypadkach odpowiedzialność ograniczona jest do majątku osobistego.

Z chwilą ustania ustroju wspólności dorobku następuje podział dorobku. Każdy z małżonków lub ich spadkobiercy otrzymują połowę dorobku.

W ten sposób pokrótce omówiliśmy cztery umowne ustroje majątkowe. W ustrojach tych małżonkowie zawierający umowę mogą dokonać szeregu zmian, np. będą mogli poddać wspólności majątkowej niektóre przedmioty lub części majątku albo też wyłączyć ze wspólności niektóre przedmioty i uczynić je majątkiem osobistym. Małżonkowie mogą np. postanowić, że przedsiębiorstwo żony pozostanie nadal jej osobistym majątkiem, mimo że zawarli umowę, na mocy której przyjmują ustrój ogólnej wspólności majątkowej. Dalej, mogą postanowić, że dochód z majątku osobistego lub pracy będzie stanowił majątek wspólny lub dorobkowy albo też, że właśnie ma stanowić majątek osobisty. Mogą postanowić, że zarządkiem ma przysługiwać obojgu małżonkom wspólnie lub samodzielnie każdemu z nich albo też jednemu z nich a więc mężowi lub żonie.

Wielkie znaczenie ma możliwość uczynienia zastrzeżenia, że przy rozdzielności majątkowej zarząd i użytkowanie majątku jednego z małżonków należeć będzie do drugiego z małżonków. W ten sposób np. mąż może uzyskać na majątku żony, który jest jej odrębnym majątkiem, prawo zarządu i użytkowania.

Małżonkowie mogą zdecydować, że podział majątku wspólnego lub dorobkowego — w razie zniesienia ustroju — nie będzie dokonany po połowie, ale w sposób inny, gdzie większość majątku przypadnie mężowi czy też żonie. Skutkiem takiej umowy mąż otrzyma np. dwie trzecie majątku wspólnego a żona jedną trzecią lub więcej czy też mniej zależnie od umowy. Zastrzeżenie podobne jest możliwe w takich granicach, w jakich nie krzywdzi spadkobierców koniecznych, tzn. nie narusza ich praw do zachowku. Tą drogą bowiem można by łatwo skrzywdzić spadkobierców.

dr Z. K. Nowakowski.

**Pierze
Puch
Koldry**
Materace poduszkowe
Wózki dziecięce
M. Mielcarek
ul. Wrocławska 30, tel. 41-49

**„ASTRA”
MASZYNY BIUROWE**
warształy naprawy
Poznań, Gajowa 4, tel. 75-28
(Przy Ogrodzie Zoologicznym)

**Naprawiamy maszyny
biurowe, przerabiamy na
polskie w krótkim czasie.**

Wyroby
RUBIN

PIERWSZORZĘDNEJ
JAKOŚCI

**PASTA DO OBUWIA
ZAPRAWA DO PODŁÓG
PŁYN DO CZYSZCZENIA**

TŁUSZCZE TECHNICZNE
roślinne i zwierzęce twarde
wzgl. płynne. kalafonię
kupuje
Chem. Fabryka JAN KAJEWSKI
dawn. „BLASK”
Poznań, ul. Kantaka 10 — tel. 16-70, 16-71

Władysław Kaiser

Hurtowy skład towarów aptecznych i drogerijnych
Poznań, ul. Półwiejska 39 — Tel. 1963
Konto: P. K. O. Poznań V-4492

Chemikalia wszelkiego rodzaju dla przemysłu
Oleje, kwasy, środki dezynfekcyjne i impregnacyjne, farby w wszelkich kolorach, wazelina, smary

Papiery

Kartony

Tektury

Przetwory Papierowe

Artykuły Biurowe

polecają

Składy Papieru i Tektury

Stanisław Dolewski

Spółka Komandytowa

Poznań

Sprzedaż drobnicowa: ul. Kantaka 5

tel. 23-01

tel. 23-01

Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

BIURKA

Krzesła gięte, Meble szkolne

Poznańska Centrala Mebli - L. KONIECZNY

Przedstawicielstwa fabryczne

POZNAŃ, ul. 27 Grudnia 5, tel. 39-71

Fabryka musztardy

„STENIA“

właśc. Józef Czarnecki

poleca znaną z jakości musztardę

Poznań, ulica Mylna nr 50 — Telefon 41-90

W. CZAJKA - Kościan Wlkp.

Wytwórnia win owocowych

Wytłocznia soków owocowych

Nowoczesna wytwórnia płynnych owoców

„Sana“

ST. BAREŁKOWSKI

HURTOWNIA KOLONIALNA

Poznań, ulica Szyperska 1

Telefony 18-08 i 18-09 — Konto bankowe: Bank Związku Spółek Zarobk.

Cena ogłoszeń: za 1 mm na stronie 4-lamowej zł 15,—

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P. A. P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Śew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel.: 78-62, 23-85, 23-88

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy Fr. Krajna — Spadkobiercy Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 7 — Telefon 30-80 i oddz. Kraków, Rynek Gl. 46 — Tel. 503-66 — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 16 Tel. 17-66 — Toruń, ul. Mostowa 38.

Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40
Konto P. K. O. — V - 4085
Cena numeru 15,— zł, prenumerata kwartalnie 150,— zł